

VELKOMMEN TIL FOLE SKOLESPOR

Sporet starter ved Fole Friskole. Du kan parkere din bil på parkeringspladsen på Folevej 29, 6510 Gram.

Der er to ruter, som er afmærket med røde og grønne pile på pæle. Den røde rute er 8 km, og den grønne rute er 6,2 km. I perioder kan det være nødvendigt at anvende de alternative ruter på kortet.

1 DET DYRKEDE LAND

Alle kornsorterne der vokser på landmændenes marker, er i familie med græsset i haverne, på fodboldbanerne og i grøftekanterne. Kornet er blevet forædlet igennem årtusinder, hvor planterne med de største kerner er blevet taget fra og sået igen som næste afgrøde. Sådan har kernerne på kornet udviklet sig fra de små græsfrø til store tunge kerner, som gør det muligt at høste mange ton korn per hektar (1 hektar = 10.000 kvm) til mad og foder.

Græsfamilien er en af de største plantefamilier i verden, med omkring 430 arter i verden. I Danmark har vi cirka 100 af disse arter.

De fleste planteædende dyr spiser græs. Drøvtyggere så som køer, får, geder og hjorte æder meget græs. De kan leve af græs fordi der lever en masse små mikroorganismer ned i den del af deres mave der kaldes vommen. Drøvtyggerne æder først græsset, og gylper det sidenhen op og tygger det igen når de ligger og hviler sig. Når føden er tygget igennem anden gang, nedbryder mikroorganismene i vommen græssets cellulose til sukker og fedtsyrer, som drøvtyggerne kan optage i blodet og leve af. Da vi mennesker ikke har samme mave med mikroorganismer som drøvtyggerne, kan vi ikke fordøje cellulosen i græs.

havre

2 NATTEHIMLEN

Nattehimlen forandrer sig hele tiden, fordi jorden drejer om sig selv og kredser om solen. Hvis du kigger rigtig godt efter på nattehimlen, kan du se at nogle af stjernerne danner et mønster, de kaldes stjernebilleder. Nogle stjernebilleder er synlige om vinteren og andre om sommeren. Karlsvognen er et karakteristisk stjernebillede på nattehimlen, og du kan finde nordstjernen ved at forlænge bag-

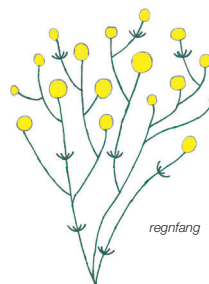
smækken af Karlsvognen fem gange opad. Det er nemmest se mange stjernebilleder på en klar og mørk aften, uden måneskin.

Karlsvognen er en del af stjernebilledet Store Bjørn, som kan ses næsten hele året rundt på den nordlige halvkugle. Afhængigt af årstiden kan du se planeter som for eksempel jupiter, mercur, mars og venus.

3 BLOMSTER LANGS SPORET

På ruten findes hedelyng. Hedelyngen kendes på dens flotte rødilla farve og den blomstrer fra juli til september. Hedelyng kan i naturen blive op til 75 cm høj, og er med i lyngfamilien.

Spidsbladet øjentrøst er i maskeblomstfamilien og er 8-15 cm høj. Der er blomster på planten fra juli til september. Bladene er grønne,

regnfang

og blomsten har lysilla kronblade. På turen kan du være heldig at finde regnfang. Regnfang har gule blomster og kaldes også guldknap. Planten er typisk 40-100 cm høj og den blomstrer fra juli til september. Regnfang vokser på naturlige arealer og i vejkanter. Regnfang optræder i flere gamle husråd: I gamle dage hængte man tørret regnfang i hønsehuse for at hønsene ikke fik utøj.

4 ODDEREN OG ANDRE DYR

Odderen har været udryddet i store dele af Danmark. For nogle år tilbage mente man heller ikke at der fandtes oddere i og omkring Fole. Der skete det mystiske, at rundt omkring å løbet og ind mod byen begyndte folk at miste deres guldfisk. Faktisk forsvandt der store bestande af guldfisk fra dammene rundt omkring i Fole. Ingen kunne rigtig finde ud af hvorfor, indtil man opdagede at odderen var vendt tilbage til området. Det viste sig at odderen havde

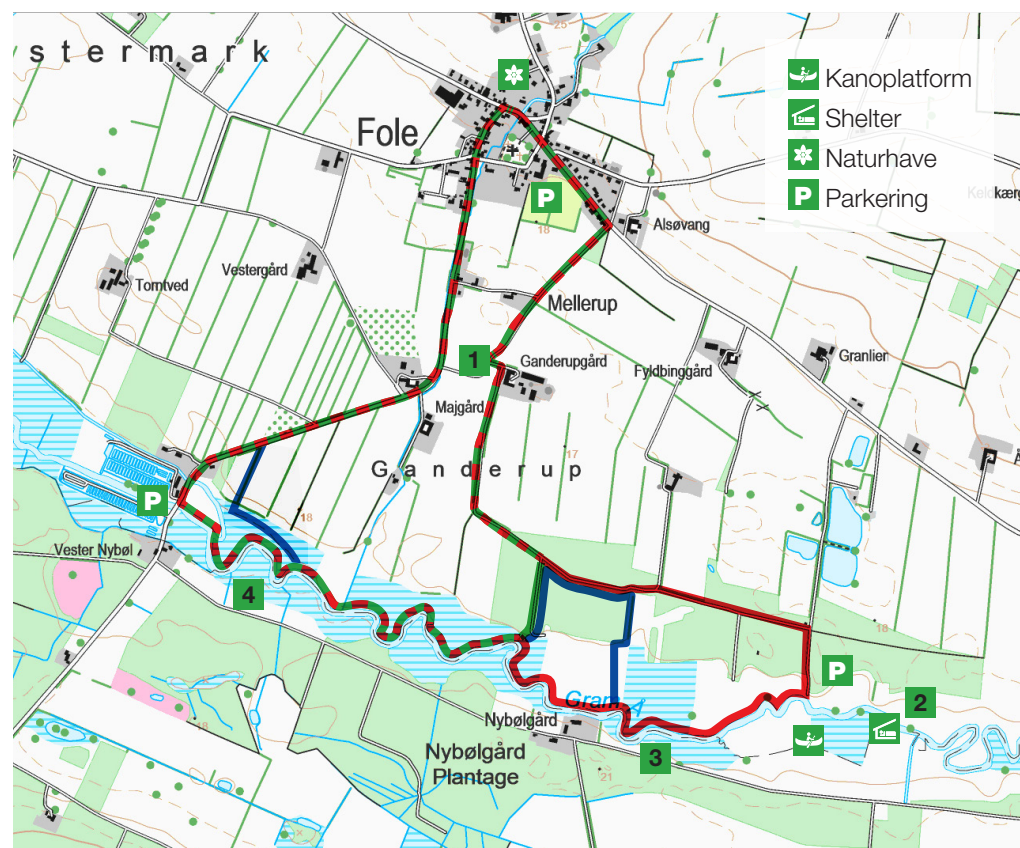
Se efter den gule folderkasse – her starter sporet

Ruten er på sporet afmærket med røde og grønne trekantede på pæle

I perioder kan det være nødvendigt at anvende de alternative ruter på kortet

1000 m

fået smag for at jage i de små damme i haverne. Du kan også være heldig at støde på rådyr, dådyr, kronedyr, harer, pindsvin, agerhøns, fasaner og egern på din tur på sporet. Dyrelivet på ruten er mangfoldigt og alsidigt. Selvom dyrene du ser ikke alle er fredede er det sjovt at opleve naturen helt tæt på, på egen hånd.

BESKRIVELSE AF SPORET

Ude på ruten vil du møde informationstavler, som er udarbejdet af eleverne på Fole Friskole. På informationstavlerne kan du bl.a. finde informationer om skovens dyr, det dyrkede landskab, samt plante- og dyreliv som er særligt for området ved sporet.

På ruten vil du også møde QR-koder, som du kan scanne med din telefon. Det kræver blot, at du har en qr-kodelæser app på din telefon. QR-koderne finder du på pælene ude på ruten. Når du scanner koderne får du informationer om nogle af de dyr og planter, som du kan møde ude på ruten.

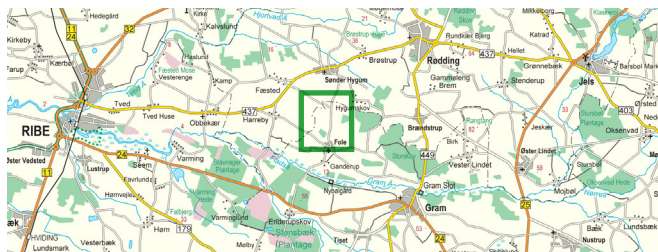
SPONSORER OG FONDE

Landdistriktspuljen
LAG
SE Vækstfond
Friluftsrådet

KORTSIGNATURER - RUTEKORT

	Levende hegn		Jorddige
	Jernbane		Sti
	Vej		Markvej
	Ruter		

4 Henvi sning til forklaring

Fole Skolespor ligger ca. 7 km sydøst for Rødding og ca. 15 km øst for Ribe. Den grønne firkant viser udsnit svarende til rutekortet på indersiden. Start og p-plads ved Fole Friskole, Folevej 29, 6510 Gram. GPS-koordinater: 55.315022, 8.982856

PRAKTISKE OPLYSNINGER

HUND I SNOR

Når du færdes på sporet, er du gæst på lodsejernes private ejendom. Derfor bedes du/l huske at al færden skal ske med respekt for området.

Sporet kan nogle steder være mudret og vådt, og det tilrådes derfor at man bærer vandtæt fodtøj. Hunde skal ALTID føres i snor. Du vil steder på ruten møde indhegninger med blandt andet heste. Dyrene skal du lade være i fred. Affald skal smides i de opstillede affaldsspande ved parkeringspladserne, eller tages med. Al færdsel foregår på eget ansvar.

YDERLIGERE INFORMATION

Kontaktperson for skolesporet er Asger Kristensen. Han kan kontaktes på 29 60 92 95 eller på ask@sif.dk, hvis du har spørgsmål eller vil vide mere om Fole Skolespor.

Projekt „Spor i Landskabet“ åbner markerede spor i hele landet

Projektet har følgende samarbejdspartnere: Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Skovforening, Friluftsrådet, Kommunernes Landsforening, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Naturstyrelsen.

Støttet af Nordea-fonden og Miljøministeriet.

**NORDEA
FONDEN**
Vi støtter gode liv

Tekst og illustration: Udarbejdet af elever og lærere på Fole Friskole. Forsidetegning: Michael Pedersen

Yderligere oplysninger om „Spor i Landskabet“ fås hos: Landbrug & Fødevarer, Axeltorv 3, 1609 København V
E-mail: spor@lf.dk

WWW.SPOR.DK

SPOR0400 . www.artegrafix.dk . 6/2014

Fole Skolespor

